

BG

Практическо
ръководство за
прилагането на
Регламента
относно европейско
изпълнително
основание

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>

Европейската съдебна мрежа по
граждански и търговски дела

Предговор

Гражданите и фирмите трябва да могат да упражняват своите права във всички държави-членки, независимо от своята националност.

Принципът за взаимно признаване е крайъгълен камък в съдебното сътрудничество по гражданско-правни въпроси в ЕС. Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета въведе европейско изпълнително основание при безспорни вземания. Европейското изпълнително основание позволява използването на съдебни решения, съдебни спогодби и публични документи във всички държави-членки. То отменя междинни производства (по екзекватура) в държавата-членка на принудително изпълнение.

С настоящото ръководство Комисията желае да даде насоки на заинтересованите страни, съдиите и юристите. Надявам се ръководството да е полезно и да предоставя по-добро разбиране на Регламент № 805/2004, като помага както на гражданите, така и на фирмите.

С уважение,

A handwritten signature in white ink, appearing to read 'J. Barrot', with a long horizontal line extending from the end.

Заместник-председател на Европейската комисия

Jacques Barrot

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ: ЕВРОПЕЙСКИ СЪДЕБЕН ПАСПОРТ 6

1. Какво представлява европейското изпълнително основание? 7
2. В кои случаи е необходимо европейско изпълнително основание? 7
3. Алтернативни пътища за изпълнение на съдебно решение, съдебна спогодба или публичен документ зад граница 7
4. За кои съдебни решения, съдебни спогодби или публични документи може да бъде получено европейско изпълнително основание? 8
 - 4.1. Приложимост във времето 8
 - 4.2. Материално приложно поле 8
 - 4.3. Географско приложно поле 8
 - 4.4. Различните механизми за съдебни решения, публични документи и съдебни спогодби 8

II. ЕВРОПЕЙСКО ИЗПЪЛНИТЕЛНО ОСНОВАНИЕ ЗА СЪДЕБНИ РЕШЕНИЯ, ЧИЕТО ИЗДАВАНЕ ПРЕДСТОИ . . 12

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание? 13
 - 1.1. Парични вземания 13
 - 1.2. Граждански или търговски дела 13
 - 1.3. Съдебно решение 13
 - 1.4. Изпълнение в друга държава-членка 14
2. Изисквания относно основателност по същество, които трябва да бъдат спазени при завеждане на съдебното дело 14
 - 2.1. Задължителна информация 14
 - 2.2. Връчване на документа за започване на съдебно производство и на призовка за явяване на съдебно заседание 15
3. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание? 16
 - 3.1. Пред какъв съд 16
 - 3.2. Как да се получи удостоверение 16
 - 3.3. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание 16

4. Решение за удостоверяване	16
4.1. Обхват	16
4.2. Вземането е останало неоспорено	17
4.3. Съдебното решение подлежи на изпълнение	17
4.4. Компетентност	17
4.5. Допълнителни проверки, в случай че длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането.	18
4.6. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание	19
5. Възможни мерки/правни средства за защита на страните	19
5.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка.	19
5.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание	20

III. ЕВРОПЕЙСКО ИЗПЪЛНИТЕЛНО ОСНОВАНИЕ ЗА ПОСТАНОВЕНИ РЕШЕНИЯ 24

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?	25
1.1. Парично вземане.	25
1.2. Граждански или търговски дела	25
1.3. Съдебно решение	25
1.4. Изпълнение в друга държава-членка	26
2. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?	26
2.1. Пред какъв съд	26
2.2. Как да се получи удостоверение	26
2.3. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание.	26
3. Решение за удостоверяване	26
3.1. Обхват	26
3.2. Вземането е останало неоспорено	27
3.3. Съдебното решение подлежи на изпълнение	27
3.4. Компетентност	27
3.5. Допълнителни проверки, в случай че длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането.	28
3.6. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание	31
4. Възможни мерки/правни средства за защита на страните	31

4.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка.	31
4.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание	32

IV. ПУБЛИЧНИ ДОКУМЕНТИ 36

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?	37
1.1. Парични вземания.	37
1.2. Граждански или търговски дела	37
1.3. Публичен документ.	38
1.4. Изпълнение в друга държава-членка	38
2. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?	38
2.1. Пред какъв орган	38
2.2. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание.	38
3. Решение за удостоверяване	39
3.1. Обхват	39
3.2. Публичният документ подлежи на изпълнение	39
3.3. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание	39
4. Възможни мерки/правни средства за защита на страните	39
4.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка.	39
4.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание	40

V. СЪДЕБНИ СПОГОДБИ 42

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?	43
1.1. Парични вземания.	43
1.2. Граждански или търговски дела	43
1.3. Съдебна спогодба	44
1.4. Изпълнение в друга държава-членка	44
2. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?	44
2.1. Пред какъв съд	44
2.2. Как да се получи удостоверение	44

2.3. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание	44
3. Решение за удостоверяване	44
3.1. Обхват	44
3.2. Съдебната спогодба подлежи на изпълнение	45
3.3. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание	45
4. Възможни мерки/правни средства за защита на страните	45
4.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка	45
4.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание	46

VI. ПРИНУДИТЕЛНО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ, ПУБЛИЧЕН ДОКУМЕНТ ИЛИ СЪДЕБНА СПОГОДБА, УДОСТОВЕРЕНИ КАТО ЕВРОПЕЙСКО ИЗПЪЛНИТЕЛНО ОСНОВАНИЕ 48

1. Компетентен съд или орган	49
2. Документи, които ищецът трябва да представи	49
3. Органи по принудително изпълнение.	50
4. Ограничения на принудителното изпълнение	50

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МОДЕЛ ЗА ВЗЕМАНЕ НА СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ	52
---	----

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: ПРЕГЛЕД НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ЕИО.	54
--	----

5

► I. ВЪВЕДЕНИЕ: ЕВРОПЕЙСКИ СЪДЕБЕН ПАСПОРТ

1. Какво представлява европейското изпълнително основание?

Европейското изпълнително основание е удостоверение, което придружава дадено съдебно решение, съдебна спогодба или публичен документ, и което позволява свободното движение на това съдебно решение, спогодба или публичен документ в рамките на Европейския съюз. В това свое качество удостоверението представлява „европейски съдебен паспорт“ за решения, споразумения и публични документи.

2. В кои случаи е необходимо европейско изпълнително основание?

Европейското изпълнително основание е необходимо за принудителното изпълнение в една държава-членка на дадено съдебно решение, съдебна спогодба, одобрена или сключена пред съда, или публичен документ, изготвени в друга държава-членка, и които засягат безспорно вземане.¹

¹Решение по безспорно вземане може да бъде произнесено посредством гражданския процес, предвиден в националното законодателство. Трябва обаче да се отбележи, че, считано от 12 декември 2008 година, може да се прилага единната процедура, определена в Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 30.12.2006 г., стр. 1). Ако бъде получена европейска заповед за плащане, тази заповед е автоматично изпълняема, без да са необходими декларация за изпълнение или удостоверение за европейско изпълнително основание. В допълнение, ако вземането е на стойност под 2000 EUR, съдебно решение, произнесено в съответствие с европейската процедура за искове с малък материален интерес (вж. Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за искове с малък материален интерес, ОВ L 199, 31.7.2007 г., стр. 1), също автоматично подлежи на изпълнение, без да са необходими декларация за изпълнение или удостоверение за европейско изпълнително основание.

След получаване на европейско изпълнително основание не е необходимо издаването на декларация за изпълняемост в държавата-членка, в която се търси принудително изпълнение на съдебно решение, съдебна спогодба или публичен документ.

3. Алтернативни пътища за изпълнение на съдебно решение, съдебна спогодба или публичен документ зад граница

На равнище на Общността съществуват два подхода за търсене на принудително изпълнение зад граница на съдебно решение, спогодба или на публичен документ. Кредитор, който търси изпълнение на съдебно решение, спогодба или публичен документ в друга държава-членка, може да избере:

- или да получи европейско изпълнително основание в държавата-членка, в която решението, съдебната спогодба или публичният документ са произнесени/издадени; или
- да получи декларация за изпълняемост в държавата-членка, в която търси принудително изпълнение, спазвайки процедурата за изпълнение на решение, предвидена в Регламент (ЕО) № 44/2001 относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела („Брюксел I“)²

Когато кредиторът избира един от двата подхода за търсене на принудително изпълнение в друга държава-членка, той трябва да вземе под внимание факта, че европейското изпълнително основание му дава възможност да получи бързо и ефикасно изпълнение, без да ангажира съдилищата от държавата-членка на принудително изпълнение в продължителни и скъпи формалности, свързани с декларацията за изпълняемост съгласно процедурата за

²ОВ L 12, 16.1.2001 г., стр. 1.

изпълнение на решение, определена в Регламент (ЕО) № 44/2001. От друга страна, той трябва да има предвид, че европейско изпълнително основание може да бъде получено единствено за безспорни вземания и такъв документ се издава само когато са изпълнени определени условия.

4. За кои съдебни решения, съдебни спогодби или публични документи може да бъде получено европейско изпълнително основание?

4.1. Приложимост във времето

Европейско изпълнително основание може да бъде получено за произнесено съдебно решение, одобрена или сключена съдебна спогодба и публични документи, издадени след 21 януари 2005 г., а за България и Румъния — след 1 януари 2007 г.

4.2. Материално приложно поле

Съдебното решение, съдебната спогодба или публичният документ, които се удостоверяват като европейско изпълнително основание, трябва да засягат безспорно парично вземане по гражданско или търговско дело. Това може да включва задължения за издръжка.

4.3. Географско приложно поле

Удостоверение за европейско изпълнително основание може да бъде получено за съдебни решения, съдебни спогодби и публични документи, издадени, сключени, одобрени или изготвени от или

пред съд или компетентен орган във всяка държава-членка на Европейския съюз с изключение на Дания.

4.4. Различните механизми за съдебни решения, публични документи и съдебни спогодби

Удостоверение за европейско изпълнително основание се издава въз основа на молба от кредитора. Процедурата за получаване на европейско изпълнително основание се различава в зависимост от това дали удостоверението се иска за:

- съдебно решение, чието издаване предстои (можете направо да отидете на точка II по-долу);
- съдебно решение, които вече е било произнесено (можете направо да отидете на точка III по-долу);
- публичен документ (можете направо да отидете на точка IV по-долу).
- съдебна спогодба (можете направо да отидете на точка V по-долу).

Процедурите, изложени в точки II и III по-долу, също се прилагат *mutatis mutandis* за решения, произнесени след обжалване на съдебни решения, съдебни спогодби или публични документи, удостоверени като европейски изпълнителни основания (вж. член 3, параграф 2).

Изпълнението на съдебни решения, публични документи и съдебни спогодби, удостоверени като европейски изпълнителни основания, е разгледано в точка VI по-долу.

Понятието „граждански или търговски дела“

Съдът на Европейските общности систематично се произнася, че на понятието „граждански и търговски дела“ трябва да бъде дадено автономно значение, изведено от целите и системата на съответното общностно законодателство и от основополагащите принципи в националните правни системи като цяло (C-29/76 LTU Lufttransportunternehmen GmbH & Co KG v Eurocontrol, ECR 1976, 1541). Съдът приема, че определящите елементи за установяване дали даден съдебен спор е от граждански и търговски характер или не, са два:

- предметът на спора; и
- естеството на връзките между страните.

По-специално по отношение на производства, в които участва орган на публичната власт, Съдът посочва, че дадено дело не е от „граждански или търговски характер“, когато се касае за спор между публичен орган и частно лице, в случаите когато органът е упражнявал прерогативите на публичната власт. Поради това Съдът прави разграничение между *acta iure imperii*, които остават извън обхвата на понятието „граждански и търговски дела“, и *acta iure gestionis*, които, а contrario, се включват в обхвата на това понятие. Често разграничението между *acta iure imperii* и *acta iure gestionis* не е лесно да се приложи на практика. В съдебната практика на Съда са дадени следните насоки.

По делото Eurocontrol Съдът постанови, че иск от публичен орган, създаден по силата на международен договор, за възстановяване от частно лице на такси за използването на оборудване и услуги, когато използването на такива услуги е задължително и таксите се определят едностранно, не е гражданско или търговско дело.

По делото Rüffer (C-814/79 Netherlands v Rüffer; ECR 1980, 3807) Съдът реши, че иск от публичен орган, водещ съдебно производство срещу корабособственик за възстановяването на разходи, възникнали при отстраняването на останки от претърпял корабокрушение кораб, също не отговаря на критериите за гражданско или търговско дело.

По делото Sonntag (Дело C-172/91, ECR 1993, I-1963), напротив, Съдът реши, че граждански иск за обезщетение за вреди, причинени на физическо лице в резултат на криминално деяние, е с граждански характер. Независимо от това, подобен иск попада извън обхвата на понятието „граждански или търговски въпрос“ в случаите, когато причинителят на вредите трябва да бъде разглеждан като публичен орган, който е упражнявал публичноправни правомощия (в този случай учител, упражняващ контрол над ученици, не е било счетено, че попада в определението за „упражняване на публичноправни правомощия“).

- ■ ■ По делото *Gemeente Steenberg* (Дело C-271/00, ECR 2002, I-10489), Съдът поддържа, че концепцията за „граждански дела“ включва регресен иск, чрез който публичен орган търси от частноправен субект възстановяване на изплатени от публичния орган суми под формата на социална помощ за разведения съпруг и детето на този субект, при условие че основанието и подробните правила, свързани със завеждането на това дело, се уреждат от разпоредбите на общите правни норми по отношение на задълженията за плащане на издръжка. Когато регресният иск се основава на разпоредби, по силата на които законодателят предоставя на публичния орган негови собствени прерогативи, предявеният иск не може да се разглежда като „гражданско дело“.

По делото *Préservatrice foncière* (Дело C-266/01, ECR 2003, I-4867) Съдът реши, че понятието „граждански или търговски дела“ включва в обхвата си иск, посредством който държавата се стреми да наложи на частноправен субект изпълнението на частноправен договор за поръчителство, който е бил сключен, за да се даде възможност на трето лице да предостави изисквана и постановена от тази държава гаранция, доколкото правното отношение между кредитора и поръчителя по смисъла на договора за поръчителство не предоставя упражняване от страна на държавата на правомощия, които излизат извън приложното поле на общите правни норми, приложими към правоотношенията между частни лица.

По делото *Frahuil/Assitalia*, (Дело C-265/02, ECR 2004, I-1543) е прието решение, че иск, предявен чрез законна суброгация срещу вносител, който дължи митнически сборове, от поръчителя, който е заплатил тези сборове на митническите органи в изпълнение на договор за поръчителство, съгласно който той е поел задължение към митническите органи да гарантира плащането на въпросните сборове от страна на спедитора, който първоначално е бил инструктиран от главния длъжник да плати задължението, трябва да бъде разглеждан като попадащ в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“.

Накрая, по делото *Lechouritou*, (Дело C-292/05, ECR 2007, I-1519) Съдът потвърждава, че обезщетяването за загуби и вреди, причинени от правителствени войски по време на война, не попада в обхвата на „гражданските дела“. ■

► II. ЕВРОПЕЙСКО
ИЗПЪЛНИТЕЛНО
ОСНОВАНИЕ
ЗА СЪДЕБНИ
РЕШЕНИЯ, ЧИЕТО
ИЗДАВАНЕ
ПРЕДСТОИ

Кредитор може да поиска удостоверение за европейско изпълнително основание по отношение на съдебно решение, чието издаване предстои, или в момента на откриване на съдебното производство, или по всяко време в хода на производството. Когато основанието е поискано с откриването на съдебното производство, е възможно искането да бъде отправено в молбата, депозирана в съда (например в документа за започване на съдебно производство).

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?

1.1. Парични вземания

Вземането, което е предмет на спора, трябва да бъде искане за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо (вж. член 4, параграф 2).

1.2. Граждански или търговски дела

- Вземането трябва да бъде по гражданско или търговско дело.

Относно понятието „гражданско или търговско дело“ вж. точка I.4.2 по-горе.

- Европейско изпълнително основание не може да бъде получено за следните дела:
 - данъчни, митнически или административни дела или отговорност на държавата за действия и бездействия при упражняването на държавната власт („acta iure imperii“).

- относно гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физическите лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;

Признаването или изпълнението във връзка с тези дела или попадат в обхвата на други правни инструменти на Общността (вж. например Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност)³, или все още не са обхванати от правото на Общността.

- производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкурдати и аналогични производства;

Признаването и изпълнението на съдебни решения по дела за несъстоятелност се урежда от Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета относно производството по несъстоятелност.⁴

- социална сигурност;
- и арбитраж.

Понастоящем този въпрос не е обхванат от правото на Общността.

1.3. Съдебно решение

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано по отношение на съдебни решения, т.е. всяко съдебно решение, произнесено от съд на държава-членка, независимо от названието на това решение, включително декрет, заповед, решение или призовка

³ОБ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

⁴ОБ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1.

за изпълнение, както и определенията за разносните и разходите на длъжностно лице на съда (вж. член 4, параграф 1).

1.4. Изпълнение в друга държава-членка

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано за целите на принудителното изпълнение на съдебното решение в друга държава-членка. Международният елемент обаче не е задължително изискване. По-специално, няма изискване местоживеенето или обичайното местопребиваване на една от страните да бъде извън страната, нито е необходимо да се докаже, че изпълнението ще се осъществи зад граница. Разбира се, в крайна сметка удостоверението ще послужи само в случай на изпълнение в друга държава-членка.

2. Изисквания относно основателност по същество, които трябва да бъдат спазени при завеждане на съдебното дело

Кредитор, който желае да получи удостоверение за европейско изпълнително основание, следва да гарантира спазването на следните процесуални изисквания. По-специално, документът за откриване на съдебно производство по същество трябва да бъде връчен на длъжника и трябва да съдържа конкретна информация на вниманието на длъжника:

2.1. Задължителна информация

Длъжникът трябва да получи информацията, предписана в членове 16 и 17 от регламента, т.е.

2.1.1. Съответна информация относно вземането (член 16)

Документът за откриване на съдебно производство по същество трябва да съдържа:

- имената и адресите на страните;
- размера на вземането;
- ако се търси лихва по вземането, лихвения процент и периода, за който се търси лихва, освен ако лихвата, която е установена със закон, е прибавена автоматично към главницата по силата на закона на държавата-членка, в която е произнесено решението;
- описание на основанието за вземането.

2.1.2. Съответна информация относно процесуалните стъпки за оспорване на вземането (член 17)

В допълнение, длъжникът трябва да бъде осведомен относно процесуалните стъпки, които трябва да предприеме, за да оспори вземането.

Тази информация може да се съдържа в документа за започване на процеса или в придружаващите документи. Също така тя може да се съдържа във всяка последваща призовка за съдебно заседание.

Тази информация трябва да включва:

- процесуалните изисквания за оспорване на вземането, включително предвидените срокове за оспорването му в писмена форма или датата на съдебното заседание (по целесъобразност);
- названието и адреса на институцията, на която да се отговори или пред която трябва да се яви (по целесъобразност);
- задължително ли е или не длъжникът да бъде представяван от адвокат;

- последствията от липсата на възражение или от неявяване, особено, когато е приложимо, възможността, че срещу длъжника може да бъде постановено или изпълнено съдебно решение, както и задължение за разходите по съдебното дело.

2.2. Връчване на документа за започване на съдебно производство и на призовка за явяване на съдебно заседание

Документът за започване на съдебно производство, както и призовката за явяване на съдебно заседание, трябва да бъдат връчени по утвърдена в регламента процедура.⁵ Възприетите начини за връчване са посочени в членове 13 и 14. Като цяло са предвидени два начина: или връчване чрез потвърждение за получаване от длъжника (член 13), или връчване без потвърждение за получаване от длъжника (член 14).

2.2.1. Връчване чрез потвърждение за получаване от длъжника или негов представител

Начините за връчване с потвърждение за получаване са описани в член 13. В този член е даден пълен списък на споменатите методи.

В резюме, тези методи позволяват:

- лично връчване, при което длъжникът подписва и изпраща обратното потвърждение за получаване;

- декларация от компетентното лице, което извършва връчването, че длъжникът е получил документа или е отказал да го получи без законно основание;⁶
- връчване по пощата, като длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждението за получаване;
- връчване по електронен път, при което длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждение за получаване.

2.2.2. Връчване без потвърждение за получаване от длъжника или негов представител

Връчването на длъжника може да бъде извършено също по един от начините без потвърждение за получаване, посочени в член 14. Тези методи могат да бъдат използвани само тогава, когато адресът на длъжника е известен със сигурност. Те изключват каквато и да било форма на фиктивно връчване (например remise au parquet).

В резюме, тези методи позволяват:

- връчване на личния адрес на длъжника на лица, които живеят на същия адрес като длъжника или са наети на работа там. Ако длъжникът е самостоятелно заето лице или юридическо лице, връчването може да се извърши в деловите помещения на лицата, които са наети на работа от длъжника.

В тези случаи връчването трябва да бъде удостоверено:

- или чрез разписка за получаване, подписана от лицето, което е приело документа; или
- чрез документ, подписан от лицето, извършило връчването, в който се посочва използваният метод на връчване, датата на връчване, името на лицето, което е приело документа, както и неговата връзка с длъжника.

⁵ Когато връчването трябва да се извърши в друга държава-членка, документите трябва да бъдат прехвърлени до тази държава-членка в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Съвета относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

⁶ Вж. по-специално правото на отказ от приемане на документ по член 8 от Регламент 1393/2007 на Съвета.

- оставяне на документа в пощенската кутия на длъжника или в пощенска служба, или при компетентен публичен орган.

В случай на оставяне в пощенската служба или при компетентен публичен орган, в пощенската кутия на длъжника трябва да бъде оставено писмено съобщение за това оставяне, в което ясно се посочва съдебният характер на документа или правното действие на нотификацията по отношение на връчването и действието на връчването по отношение на сроковете.

В такива случаи връчването трябва да бъде удостоверено чрез документ, подписан от лицето, извършило връчването, в който се посочва използваният метод на връчване, датата на връчване, името на лицето, което е приело документа, както и връзката на последното с длъжника.

- връчване по пощата без потвърждение за получаване, когато адресът на длъжника е в държавата-членка, сезирана с делото по същество; или
- електронни средства, при които доставянето се удостоверява чрез автоматично потвърждение, при условие че длъжникът предварително изрично е приел този начин на връчване.

3. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?

3.1. Пред какъв съд

Искане за европейско изпълнително основание може да бъде отправено към компетентния орган в държавата-членка по произход. По правило това е съдът, сезиран да се произнесе по същество.

3.2. Как да се получи удостоверение

Искането трябва да бъде отправено в съответствие с националното законодателство на сезирания съд.

3.3. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание

Искането може да бъде отправено по всяко време при започване или след започване на процеса.

4. Решение за удостоверяване

За да издаде европейско изпълнително основание, съдът трябва да попълни стандартния формуляр, включен в приложение I.

При попълването му съдът трябва да провери следните елементи:

4.1. Обхват

Съдът трябва да се увери, че

4.1.1. Вземането засяга гражданско или търговско дело

Вж. горната точка II.1.2.

4.1.2. Искът е за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо

Вж. горната точка II.1.1.

Удостоверението за европейско изпълнително основание може да включва също сумата на разноските, свързани със съдебната процедура, които са включени в съдебното решение, освен ако длъжникът изрично не е възразил срещу неговото задължение да поеме въпросните разноски в хода на съдебното производство съгласно закона на държавата-членка по произход (вж. член 7).

4.2. Вземането е останало неоспорено

Едно вземане се счита за безспорно при следните положения:

4.2.1. длъжникът е изразил съгласие, като го е признал чрез споразумение (вж. член 3, параграф 1, буква а));

4.2.2. длъжникът никога не е възразил по отношение на това съгласно правилата на законовата процедура в държавата-членка по произход в хода на съдебната процедура (вж. член 3, параграф 1, буква б));

Когато длъжникът никога не е възразил по отношение на вземането, съдът трябва да се увери, че неговото мълчание или бездействие могат да се считат за конклюдентно признаване на вземането по правото на държавата-членка по произход. Типични примери за такова положение са неприсъствените производства или заповедите за плащане.

4.2.3. длъжникът не се явил или не е представен на съдебно заседание по отношение на това вземане, след като първоначално е оспорил вземането в хода на съдебния процес, доколкото това поведение представлява конклюдентно признаване на вземането или на доказаните от кредитора факти по правото на държавата-членка по произход (вж. член 3, параграф 1, буква в)).

Това положение възниква, когато длъжникът е участвал в процедурата и е оспорил вземането, но не се е явил или не е бил представен на последващо съдебно заседание относно вземането. При такова положение съдът трябва да се увери, че поведението на ответника може да се счита за конклюдентно признаване на вземането или на фактите по правото на държавата-членка по произход.

4.3. Съдебното решение подлежи на изпълнение

Съдебното решение, което се удостоверява като европейско изпълнително основание, трябва да подлежи на изпълнение. Удостоверение обаче може да бъде издадено също и когато решението подлежи на предварително изпълнение.

4.4. Компетентност

4.4.1. Дела във връзка със застраховане

Ако решението, чието издаване предстои, засяга дела във връзка със застраховане, съдът трябва да се увери, че решението не противоречи на правилата за компетентност, предвидени в глава II, раздел 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001.

4.4.2. Изключителна компетентност

Ако решението, чието издаване предстои, се отнася за дела, които имат за предмет вещи права (in rem) или права за наем на недвижим имот, определени дела по дружественото право, дела във връзка с публични регистри, права върху индустриална собственост, изпълнение на съдебни решения, за които член 22 от Регламент 44/2001 определя правила за изключителна компетентност, съдът трябва да се увери, че решението не противоречи на тези правила.

4.5. Допълнителни проверки, в случай че длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането

Ако длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането, т.е. при положенията, описани в точки 4.2.2 и 4.2.3 по-горе, съдът трябва да провери:

4.5.1. Компетентност

Ако решението, чието издаване предстои, засяга потребителски договор и е произнесено срещу потребителя, съдът трябва да се увери, че местоживеенето на потребителя е в държавата-членка, чийто съд е сезиран с процеса, по смисъла на член 59 от Регламент (ЕО) № 44/2001.

4.5.2. Минимални изисквания

Съдът трябва да се увери, че:

4.5.2.1. Връчване на документа за започване на съдебно производство или на призовка за явяване на съдебно заседание

Длъжникът е бил информиран в съответствие с членове 13–15 (вж. точки 2.2.1 и 2.2.2 по-горе).

Ако на длъжника не са връчени документ за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание съгласно член 13 или член 14, съдът може, независимо от това, да удостовери решението като европейско изпълнително основание, ако по време на съдебното производство от действията на длъжника се докаже, че той лично е получил навреме връчения документ, за да може да подготви защитата си (вж. член 18, параграф 2).

4.5.2.2. Задължителна информация за длъжника

Длъжникът е получил по надлежния ред информацията, предписана в членове 16 и 17 (вж. точки 2.1.1 и 2.1.2 2.1.1 и 2.1.2 по-горе).

Ако минималните изисквания за връчване и представяне на информация не са спазени, подобно неспазване може да бъде преодоляно и съдът може да издаде удостоверение, ако са изпълнени следните условия:

- решението е връчено на длъжника в съответствие с изискванията на член 13 или член 14; и
- длъжникът има възможност да оспори решението чрез пълно преразглеждане и той е надлежно информиран в самото решение или в съпровождащ документ относно процесуалните изисквания за подобно обжалване, включително названието и адреса на институцията, в която да се депозира жалбата, и когато е приложимо, предвидените за това срокове; и
- длъжникът е пропуснал да обжалва решението в съответствие с процесуалните изисквания.

В допълнение, ако на длъжника не са връчени документ за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание съгласно член 13 или член 14, съдът може, независимо от това, да удостовери решението като европейско изпълнително основание, ако по време на съдебното производство от действията на длъжника се докаже, че той лично е получил навреме връчения документ, за да може да подготви защитата си.

4.5.2.3. Преразглеждане на изключителни случаи (член 19)

Държавата-членка, в която е съдът, постановил решението, трябва да предостави на длъжника правото да поиска преразглеждане на решението, когато:

- документът за започване на съдебно производство или равностоен документ, или, когато е приложимо, призовката за съдебно заседание, са връчени по един от начините, предвидени в член 14; и
- връчването не е извършено навреме, за да му позволи да подготви защитата си, без вина от негова страна; или
- длъжникът не е оспорил вземането поради непреодолима сила или поради изключителни обстоятелства, без вина от негова страна.

4.6. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание

Ако само отделни части от решението, което се удостоверява, са съобразени с постановените по-горе изисквания за удостоверяване, съдът може да издаде удостоверение за европейско изпълнително основание само за тези части (вж. член 8).

5. Възможни мерки/правни средства за защита на страните

5.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка

5.1.1. Ако европейското изпълнително основание е отказано поради неспазване на минималните изисквания за връчване (член 18, параграф 1)

Ако съдът откаже удостоверение за европейско изпълнително основание поради неспазени изисквания за надлежно връчване на документа за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание съгласно член 13 или член 14, или поради недостатък в представената информация по член 16 или член 17, такова несъответствие с минималните изисквания може да бъде преодоляно и ищецът може да внесе ново искане за европейско изпълнително основание в съда, постановил решението, при изпълнение на следните условия:

- решението е връчено на длъжника в съответствие с изискванията на член 13 или член 14; и
- длъжникът има възможност да оспори решението чрез пълно преразглеждане и той е надлежно информиран в самото решение или в съпровождащ документ относно процесуалните изисквания за подобно обжалване, включително названието и адреса на институцията, пред която се обжалва, и когато е приложимо, предвидените за това срокове; и
- длъжникът е пропуснал да обжалва решението в съответствие с процесуалните изисквания.

Ако тези изисквания са изпълнени, съдът може да издаде удостоверение за европейско изпълнително основание.

5.1.2. Ако европейското изпълнително основание е отказано по други причини

Ищецът разполага с две възможности:

- или да обжалва отказа за издаване на европейско изпълнително основание, ако подобна възможност е предвидена в националното право;

- или да потърси принудително изпълнение на решението в друга държава-членка, като спазва процедурата за изпълнение на решение, посочена в Регламент 44/2001.

5.1.3. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между решението и удостоверение за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, ищецът може да се обърне към съда, издал удостоверението, и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Ищецът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

5.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание

По принцип издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание не подлежи на обжалване (вж. член 10, параграф 4).

При все това, в държавата-членка по произход или в държавата-членка на принудително изпълнение съществуват следните възможности.

5.2.1. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка по произход

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка, в която е постановено решението:

5.2.1.1. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между решението и удостоверение за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, длъжникът може да се обърне към съда, сезиран да се произнесе по съществото на вземането, и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

5.2.1.2. Ако европейското изпълнително основание е издадено в явно нарушение на изискванията

Ако европейското изпълнително основание е издадено, без да са спазени условията на регламента, длъжникът може да се обърне към съда, сезиран да се произнесе по съществото на вземането, и да поиска оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание (вж. член 10, параграф 1, буква б)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова оттегляне се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавата-членка може да се намери на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

5.2.1.3. Ако съдебното решение е престанало да бъде изпълняемо или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена

Ако съдебното решение е престанало да бъде изпълняемо или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена съгласно

правото на държавата-членка, в което е постановено решението, длъжникът може да се обърне към съда, който е издал решението, за да бъде издадено удостоверение, в което се посочва липсата или ограничението на изпълняемост (вж. член 6, параграф 2). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение IV.

5.2.1.4. Обжалване на решението

Длъжникът може да оспори решението по същество в съответствие с националното процесуално право на държавата-членка, в която е издадено решението.

Ако обжалването е неуспешно и решението на апелативния съд е изпълняемо, ищецът може да получи удостоверение за смяна, като използва стандартния формуляр от приложение V (вж. член 6, параграф 3).

5.2.1.5. Преразглеждане на изключителни случаи

Длъжникът може да иска специално преразглеждане на съответното решение пред компетентен съд на държавата-членка, в която е издадено решението, когато са изпълнени следните условия (вж. член 19, параграф 1):

- документът за започване на производството, равностоен документ или, когато е приложимо, призовката за съдебно заседание, са връчени по един от начините, предвидени в член 14; и
- връчването не е извършено навреме, за да позволи на длъжника да подготви защитата си, без вина от негова страна; или
- длъжникът не е оспорил вземането поради непреодолима сила или поради изключителни обстоятелства, без вина от негова страна.

Когато иска специално преразглеждане, длъжникът трябва да действа незабавно.

Процедурата за това преразглеждане се урежда от националното процесуално право на държавата-членка, в която е постановено решението. Цялата информация относно специалните процедури за преразглеждане по член 19 е предоставена в Европейския съдебен атлас по гражданскоправни въпроси (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm).

5.2.2. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка на принудително изпълнение

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка на принудително изпълнение, въпреки че тези възможности не могат при никакви обстоятелства да имат за следствие преразглеждане в държавата-членка на принудително изпълнение на решението по същество или неговото удостоверяване като европейско изпълнително основание (вж. член 21, параграф 2).

5.2.2.1. Отказ от принудително изпълнение

Длъжникът има право да поиска отказ от принудително изпълнение на решението (вж. член 21), ако решението, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, е несъвместимо с предишно решение, което е постановено в някоя държава-членка или в трета страна, когато:

- предишното решение е постановено при еднакво правно основание за вземане и между същите страни; и
- предишното решение е постановено в държавата-членка на принудителното изпълнение или отговаря на необходимите условия за признаване в държавата-членка на принудителното изпълнение; и
- несъвместимостта на решенията не е била и не може да бъде повдигната като възражение в съдебното производство в държавата-членка по произход.

5.2.2.2. Спиране или ограничаване на принудителното изпълнение

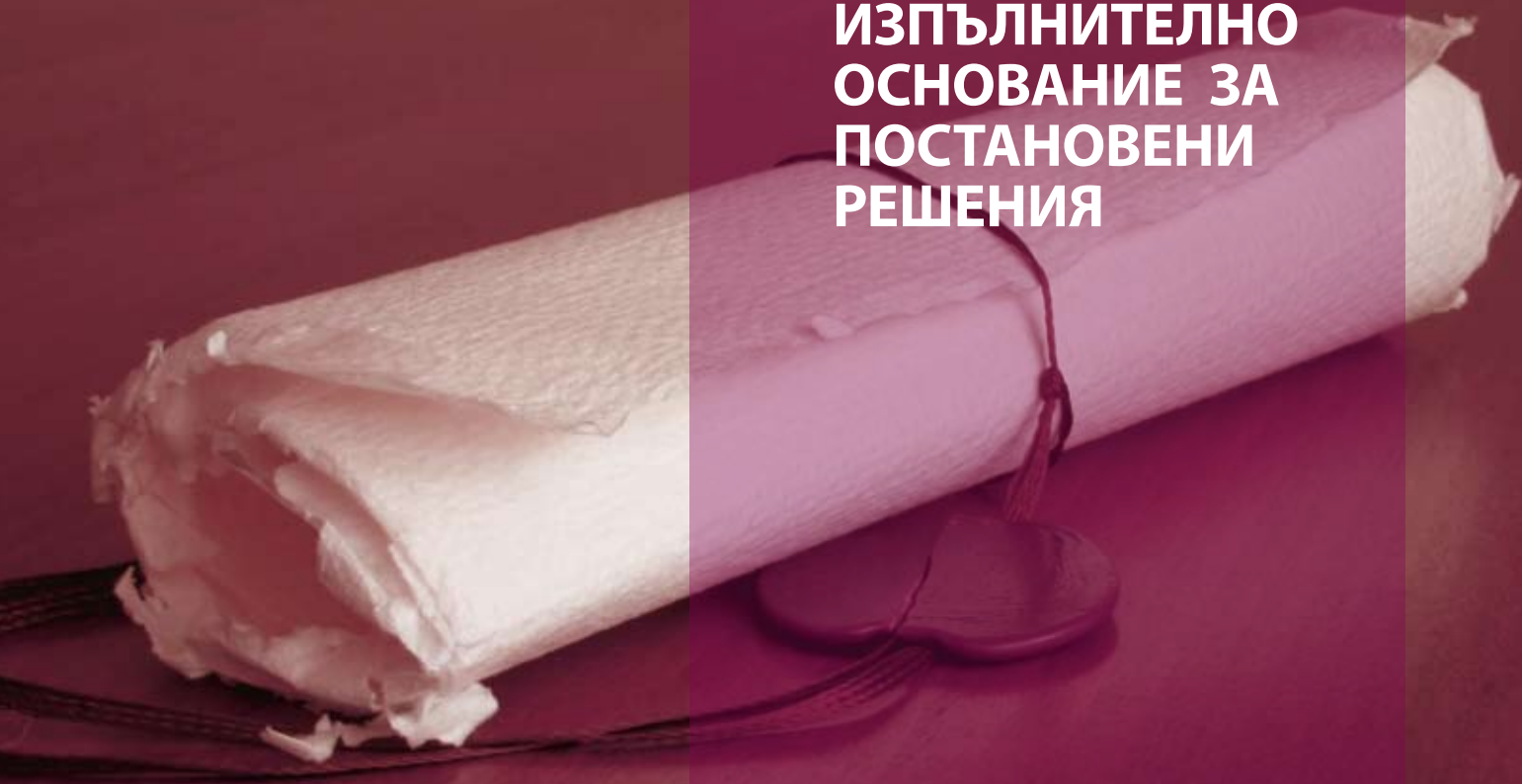
Длъжникът може да поиска спиране или ограничаване на принудителното изпълнение на решението при следните обстоятелства (вж. член 23):

- Длъжникът е обжалвал решението, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, включително молба за преразглеждане по смисъла на член 19; или
- Длъжникът е поискал поправяне или оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание съгласно член 10.

В тези случаи компетентният съд или орган в държавата-членка на принудително изпълнение може:

- да ограничи производството по принудително изпълнение до обезпечителни мерки; или
- да направи принудителното изпълнение условно, при предоставяне на определена гаранция; или
- при изключителни обстоятелства да спре производството по принудителното изпълнение.

► III. ЕВРОПЕЙСКО ИЗПЪЛНИТЕЛНО ОСНОВАНИЕ ЗА ПОСТАНОВЕНИ РЕШЕНИЯ

Кредитор може да поиска удостоверение за европейско изпълнително основание също и по отношение на вече постановено решение.

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?

1.1. Парично вземане

Вземането, което е било предмет на спора, трябва да бъде искане за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо (вж. член 4, параграф 2).

1.2. Граждански или търговски дела

- Вземането трябва да бъде по гражданско или търговско дело.
Относно понятието „гражданско или търговско дело“, вж. точка I.4.2 по-горе.
- Европейско изпълнително основание не може да бъде получено за следните дела:
 - данъчни, митнически или административни дела или отговорност на държавата за действия и бездействия при упражняването на държавна власт („*acta iure imperii*“).

Този въпрос не е обхванат от член 65 от Договора за ЕО.

- относно гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физическите лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;

Признаването и изпълнението във връзка с тези дела или попадат в обхвата на други правни инструменти на Общността (вж. например Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност⁷), или все още не са обхванати в правото на Общността.

- производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

Признаването и изпълнението на съдебни решения по дела за обявяване в несъстоятелност е уредено в Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета относно производството по несъстоятелност.⁸

- социална сигурност;

Този въпрос по принцип не е обхванат от член 65 от Договора за ЕО.

- и арбитраж.

Понастоящем този въпрос не е обхванат от правото на Общността.

1.3. Съдебно решение

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано по отношение на съдебни решения, т.е. всяко съдебно решение,

⁷ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

⁸ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1.

произнесено от съд на държава-членка, независимо от названието на това решение, включително декрет, заповед, решение или призовка за изпълнение, както и определенията за разносните и разходите на длъжностно лице на съда (вж. член 4, параграф 1).

Европейско изпълнително основание може да бъде искано по отношение само на решения, постановени след 21 януари 2005 г. (за всички държави-членки с изключение на България и Румъния) или 1 януари 2007 г. (за Румъния и България).

1.4. Изпълнение в друга държава-членка

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано за целите на принудителното изпълнение на съдебното решение в друга държава-членка. Международният елемент обаче не е задължително изискване. По-специално, няма изискване местоживеенето или обичайното пребиваване на една от страните да бъде извън страната, нито е необходимо да се докаже, че изпълнението ще се осъществи зад граница. Разбира се, в крайна сметка удостоверението ще послужи само в случай на изпълнение в друга държава-членка.

2. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?

2.1. Пред какъв съд

Искане за европейско изпълнително основание трябва да бъде отправено към компетентния орган в държавата-членка по произход. По правило това е съдът, сезиран да се произнесе по същество.

2.2. Как да се получи удостоверение

Искането трябва да бъде отправено в съответствие с действащото национално законодателство на сезирания съд.

2.3. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание

Искането може да бъде отправено по всяко време след произнасяне на съдебното решение, като се обърне внимание, че последното трябва да подлежи на изпълнение.

3. Решение за удостоверяване

За да издаде европейско изпълнително основание, съдът трябва да попълни стандартния формуляр, включен в приложение I.

При попълването му съдът трябва да провери следните елементи:

3.1. Обхват

Съдът трябва да се увери, че

3.1.1. Вземането касае гражданско или търговско дело

Вж. точка III.1.2 по-горе.

3.1.2. Искът е за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо

Вж. точка III.1.1 по-горе.

Удостоверението за европейско изпълнително основание може да включва също сумата на разноските, свързани със съдебната процедура, които са включени в съдебното решение, освен ако длъжникът изрично не е възразил срещу неговото задължение да поеме въпросните разноски в хода на съдебното производство съгласно закона на държавата-членка по произход (вж. член 7).

3.1.3. Дата на съдебното решение

Ако съдебното решение е издадено в държава-членка, различна от България и Румъния, то трябва да е излязло на или след 21 януари 2005 г. Ако решението е издадено в България или Румъния, то трябва да е излязло на или след 1 януари 2007 г.

3.2. Вземането е останало неоспорено

Вземането се счита за безспорно при следните положения:

3.2.1. длъжникът е изразил съгласие, като го е признал чрез споразумение (вж. член 3, параграф 1, буква а));

3.2.2. длъжникът никога не е възразил по отношение на това съгласно правилата на законовата процедура в държавата-членка по произход в хода на съдебната процедура (вж. член 3, параграф 1, буква б));

Когато длъжникът никога не е възразил по отношение на вземането, съдът трябва да се увери, че неговото мълчание или бездействие могат да се считат за конклюдентно признаване на вземането по правото на държавата-членка по произход. Типични примери за такова положение са неprisъствените производства или заповедите за плащане.

3.2.3. длъжникът не се явил или не е представен на съдебно заседание по отношение на това вземане, след като първоначално е оспорил вземането, в хода на съдебния процес, доколкото това поведение представлява конклюдентно признаване на вземането или на доказаните от кредитора факти по правото на държавата-членка по произход (вж. член 3, параграф 1, буква в)).

Това положение възниква, когато длъжникът е участвал в процедурата и е оспорил вземането, но не се е явил или не е бил представен на последващо съдебно заседание относно вземането. При такова положение съдът трябва да се увери, че поведението на ответника може да се счита за конклюдентно признаване на вземането или на фактите по правото на държавата-членка по произход.

3.3. Съдебното решение подлежи на изпълнение

Съдебното решение, което се удостоверява като европейско изпълнително основание, подлежи на изпълнение. Удостоверение обаче може да бъде издадено също и когато решението подлежи на предварително изпълнение.

3.4. Компетентност

3.4.1. Дела във връзка със застраховане

Ако решението се отнася за дело във връзка със застраховане, съдът трябва да се увери, че решението не противоречи на правилата за компетентност, постановени в глава II, раздел 3 от Регламент (ЕО) № 44/2001.

3.4.2. Изключителна компетентност

Ако решението се отнася за дела, които имат за предмет вещи права (in rem) или права за наем на недвижим имот, определени дела по дружественото право, дела във връзка с публични регистри, права върху индустриална собственост, изпълнение на съдебни решения, за които член 22 от Регламент 44/2001 определя правила за изключителна компетентност, съдът трябва да се увери, че решението не противоречи на тези правила.

3.5. Допълнителни проверки, в случай че длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането

Ако длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането, т.е. при положенията, описани в точки III.3.2.2 и III.3.2.3 по-горе, съдът трябва да провери:

3.5.1. Компетентност

Ако решението засяга потребителски договор и е произнесено срещу потребителя, съдът трябва да се увери, че то е издадено в държавата-членка по местоживее на потребителя, по смисъла на член 59 от Регламент (ЕО) № 44/2001.

3.5.2. Минимални изисквания

Съдът трябва да се увери, че:

3.5.2.1. Връчване на документа за започване на съдебно производство или на призовка за явяване на съдебно заседание

Документът за започване на съдебно производство, както и призовката за явяване на съдебно заседание, трябва да са връчени по утвърдена в регламента процедура.⁹ Възприетите начини за връчване са определени в членове 13 и 14. Като цяло са предвидени два начина: или връчване чрез потвърждение за получаване от длъжника (член 13), или връчване без потвърждение за получаване от длъжника (член 14).

3.5.2.1.1. Връчване чрез потвърждение за получаване от длъжника или негов представител

Начините за връчване с потвърждение за получаване са описани в член 13. В този член е даден пълен списък на споменатите методи.

В резюме, тези начини позволяват:

- лично връчване, при което длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждение за получаване;
- декларация от компетентното лице, което извършва връчването, че длъжникът е получил документа или е отказал да го получи без законно основание;¹⁰

⁹Когато връчването трябва да се извърши в друга държава-членка, документите трябва да бъдат прехвърлени до тази държава-членка в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Съвета относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела (ОВ L 324, 10.12.2007 г., стр. 79).

¹⁰Вж. по-специално правото на отказ от приемане на документ по член 8 от Регламент 1393/2007 на Съвета.

- връчване по пощата, като длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждението за получаване;
- връчване по електронен път, при което длъжникът подписва и изпраща обратно потвърждение за получаване.

3.5.2.1.2. Връчване без потвърждение за получаване от длъжника или негов представител

Връчването на длъжника може да е било извършено също по един от начините без потвърждение за получаване, определени в член 14. Тези методи могат да бъдат използвани само тогава, когато адресът на длъжника е бил известен със сигурност. Те изключват каквато и да било форма на фиктивно връчване (например remise au parquet).

В резюме, тези методи позволяват:

- връчване на личния адрес на длъжника на лица, които живеят на същия адрес като длъжника или са наети на работа там. Ако длъжникът е самостоятелно заето лице или юридическо лице, връчването може да е било извършено в деловите помещения на лицата, които са наети на работа от длъжника.

В тези случаи връчването трябва да бъде удостоверено:

- или чрез разписка за получаване, подписана от лицето, което е приело документа; или
- чрез документ, подписан от лицето, извършило връчването, в който се посочва използваният метод на връчване, датата на връчване, името на лицето, което е приело документа, както и неговата връзка с длъжника.
- оставяне на документа в пощенската кутия на длъжника или в пощенска служба, или при компетентен публичен орган.

В случай на оставяне в пощенската служба или при компетентен публичен орган, в пощенската кутия на длъжника трябва да бъде оставено писмено съобщение за това оставяне, в което ясно се посочва съдебният характер на документа или правното действие на нотификацията по отношение на връчването и действието на връчването по отношение на сроковете.

В такива случаи връчването трябва да бъде удостоверено чрез документ, подписан от лицето, извършило връчването, в който се посочва използваният метод на връчване, датата на връчване, името на лицето, което е приело документа, както и връзката на последното с длъжника.

- връчване по пощата без потвърждение за получаване, когато адресът на длъжника е в държавата-членка, сезирана с делото по същество; или
- електронни средства, при които доставянето се удостоверява чрез автоматично потвърждение, при условие че длъжникът предварително и изрично е приел този метод на връчване.

Ако на длъжника не са били връчени документ за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание съгласно член 13 или член 14, съдът може, независимо от това, да удостовери решението като европейско изпълнително основание, ако в хода на съдебното производство от действията на длъжника се докаже, че той лично е получил навреме връчения документ, за да може да подготви защитата си (вж. член 18, параграф 2).

3.5.2.2. Задължителна информация за длъжника

Длъжникът трябва да е получил информацията, предписана в членове 16 и 17 от регламента, т.е.

3.5.2.2.1. Съответна информация относно вземането (член 16)

Документът за откриване на съдебно производство по същество трябва да е съдържал:

- имената и адресите на страните;
- размера на вземането;
- ако се търси лихва по вземането, лихвения процент и периода, за който се търси лихва, освен ако лихвата, която е установена със закон, е прибавена автоматично към главницата по силата на закон на държавата-членка, в която е произнесено решението;
- описание на основанието за вземането.

3.5.2.2.2. Съответна информация относно процесуалните стъпки за оспорване на вземането (член 17)

В допълнение, длъжникът трябва да е бил осведомен относно процесуалните стъпки, които трябва да предприеме, за да оспори вземането.

Тази информация трябва да се е съдържала в документа за започване на съдебното производство или в придружаващите документи. Също така тя може да се е съдържала във всяка последваща призовка за съдебно заседание.

Тази информация трябва да включва:

- процесуалните изисквания за оспорване на вземането, включително предвидените срокове за оспорването му в писмена форма или датата на съдебното заседание (по целесъобразност);
- названието и адреса на институцията, на която да се отговори или пред която трябва да се яви (по целесъобразност);

- задължително ли е или не длъжникът да бъде представяван от адвокат;
- последствията от липсата на възражение или от неявяване, особено, когато е приложимо, възможността, че срещу длъжника може да бъде постановено или изпълнено съдебно решение, както и задължение за разходите по съдебното дело.

Ако документ за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание не са били връчени на длъжника в съответствие с член 13 или 14 и/или ако длъжникът не е бил информиран в съответствие с членове 16 и 17, подобно неспазване на минималните изисквания може да бъде преодоляно и съдът може да издаде европейско изпълнително основание, ако бъдат изпълнени следните условия:

- решението е връчено на длъжника в съответствие с изискванията на член 13 или член 14; и
- длъжникът има възможност да оспори решението чрез пълно преразглеждане и той е надлежно информиран в самото решение или в съпровождащ документ относно процесуалните изисквания за подобно обжалване, включително названието и адреса на институцията, в която да се депозира жалбата, и когато е приложимо, предвидените за това срокове; и
- длъжникът не е оспорил решението по реда на съответните процесуални изисквания.

3.5.2.3. Преразглеждане на изключителни случаи (член 19)

Законът в държавата-членка, в която е съдилището, постановило решението, трябва да предоставя на длъжника правото да поиска преразглеждане на решението, когато:

- документът за започване на съдебно производство или равносвоен документ, или, когато е приложимо, призовката за съдебно

заседание, са връчени по един от начините, предвидени в член 14; и

- връчването не е извършено навреме, за да му позволи да подготви защитата си, без вина от негова страна; или
- длъжникът не е оспорил вземането поради непреодолима сила или поради изключителни обстоятелства, без вина от негова страна.

3.6. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание

Ако само отделни части от решението, което се удостоверява, са съобразени с постановените по-горе изисквания за удостоверяване, съдът може да издаде удостоверение за европейско изпълнително основание само за тези части (вж. член 8).

4. Възможни мерки/правни средства за защита на страните

4.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка

4.1.1. Ако европейското изпълнително основание е отказано поради неспазване на минималните изисквания за връчване (член 18, параграф 1)

Ако съдът е отказал удостоверение за европейско изпълнително основание поради неспазени изисквания за надлежно връчване на

документ за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание съгласно член 13 или член 14, или поради непълнота на представената информация по член 16 или член 17, такова несъответствие с минималните изисквания може да бъде преодоляно и ищецът може да внесе ново искане за европейско изпълнително основание в съда, постановил решението, при изпълнение на следните условия:

- решението е връчено на длъжника в съответствие с изискванията на член 13 или член 14; и
- длъжникът има възможност да оспори решението чрез пълно преразглеждане и той е надлежно информиран в самото решение или в съпровождащ документ относно процесуалните изисквания за подобно обжалване, включително названието и адреса на институцията, в която да се депозира жалбата, и когато е приложимо, предвидените за това срокове; и
- длъжникът е пропуснал да обжалва решението по реда на съответните процесуални изисквания.

Ако тези изисквания са изпълнени, съдът може да издаде удостоверение за европейско изпълнително основание.

4.1.2. Ако европейското изпълнително основание е отказано по други причини

Ищецът разполага с две възможности:

- или да обжалва отказа за издаване на европейско изпълнително основание, ако подобна възможност е предвидена в националното право;
- или да потърси принудително изпълнение на решението в друга държава-членка, като спазва процедурата за изпълнение на решение по Регламент 44/2001.

4.1.3. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между решението и удостоверение за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, ищецът може да се обърне към съда, издал удостоверението, и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Ищецът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за таква коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

4.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание

По принцип издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание не подлежи на обжалване (вж. член 10, параграф 4).

При все това, в държавата-членка по произход или в държавата-членка на принудително изпълнение съществуват следните възможности:

4.2.1. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка по произход

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка, в която е постановено решението:

4.2.1.1. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между решението и удостоверение за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, длъжникът може да се обърне към съда, сезиран да се произнесе по съществото на вземането, и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за таква коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

4.2.1.2. Ако европейското изпълнително основание е издадено в явно нарушение на изискванията

Ако европейското изпълнително основание е издадено, без да са спазени условията на регламента, длъжникът може да се обърне към съда, сезиран да се произнесе по съществото на вземането, и да поиска оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание (вж. член 10, параграф 1, буква б)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за таква оттегляне се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

4.2.1.3. Ако съдебното решение е престанало да бъде изпълняемо или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена

Ако съдебното решение е престанало да бъде изпълняемо или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена съгласно закона на държавата-членка, в която е произнесено решението, длъжникът може да се обърне към съда, който е издал решението, за да бъде издадено удостоверение, което посочва липсата или ограничението на изпълняемост (вж. член 6, параграф 2). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение IV.

4.2.1.4. Обжалване на решението

Длъжникът може да оспори решението по същество в съответствие с националното процесуално право на държавата-членка, в която е издадено решението.

Ако обжалването е неуспешно и решението на апелативния съд е изпълняемо, ищецът може да получи удостоверение за смяна, като използва стандартния формуляр от приложение V (вж. член 6, параграф 3).

4.2.1.5. Преразглеждане на изключителни случаи

Длъжникът може да иска специално преразглеждане на съответното решение пред компетентния съд на държавата-членка, в която е издадено решението, когато са изпълнени следните условия (вж. член 19, параграф 1):

- документът за започване на процеса, равностоен документ или, когато е приложимо, призовката за съдебно заседание, са връчени по един от начините, предвидени в член 14; и

- връчването не е извършено навреме, за да позволи на длъжника да подготви защитата си, без вина от негова страна; или
- длъжникът не е оспорил вземането поради непреодолима сила или поради изключителни обстоятелства, без вина от негова страна.

Когато иска специално преразглеждане, длъжникът трябва да действа незабавно.

Процедурата за преразглеждане се определя от националното процесуално право на държавата-членка, в която е постановено решението. Цялата информация относно специалните процедури за преразглеждане по член 19 е предоставена в Европейския съдебен атлас по гражданскоправни въпроси (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm).

4.2.2. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка на принудително изпълнение

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка на принудително изпълнение, въпреки че тези възможности не могат при никакви обстоятелства да имат за следствие преразглеждане в държавата-членка на принудително изпълнение на решението по същество или до неговото удостоверяване като европейско изпълнително основание (вж. член 21, параграф 2).

4.2.2.1. Отказ от принудително изпълнение

Длъжникът има право да поиска отказ от принудително изпълнение на решението (вж. член 21), ако решението, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, е несъвместимо с предишно решение, което е постановено в някоя държава-членка или в трета страна, когато:

- предишното решение е постановено при еднакво правно основание за вземане и между същите страни; и
- предишното решение е постановено в държавата-членка на принудителното изпълнение или отговаря на необходимите условия за признаване в държавата-членка на принудителното изпълнение; и
- несъвместимостта на решенията не е била и не може да бъде повдигната като възражение в съдебното производство в държавата-членка по произход.
- при изключителни обстоятелства да спре производството по принудителното изпълнение.

4.2.2.2. Спиране или ограничаване на принудителното изпълнение

Длъжникът може да поиска спиране или ограничаване на принудителното изпълнение на решението при следните обстоятелства (вж. член 23):

- Длъжникът е обжалвал решение, което е удостоверено като европейско изпълнително основание, включително молба за преразглеждане по смисъла на член 19; или
- Длъжникът е поискал поправяне или оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание съгласно член 10.

В тези случаи компетентният съд или орган в държавата-членка на принудително изпълнение може:

- да ограничи производството по принудително изпълнение до обезпечителни мерки; или
- да направи принудителното изпълнение условно, при предоставяне на определена гаранция; или

The background of the slide features a low-angle photograph of a classical building with several tall, fluted columns. The image is partially covered by a semi-transparent purple overlay on the right side. At the top and bottom of the slide, there is a horizontal bar composed of several colored rectangular segments in shades of purple, brown, and white.

► IV. ПУБЛИЧНИ ДОКУМЕНТИ

Европейско изпълнително основание може да бъде получено също и за принудително изпълнение в държава-членка на публичен документ, изготвен в друга държава-членка.

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?

1.1. Парични вземания

Вземането, което е предмет на публичния документ, трябва да бъде искане за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо (вж. член 4, параграф 2).

1.2. Граждански или търговски дела

- Вземането трябва да бъде по гражданско или търговско дело. Относно понятието „гражданско или търговско дело“ вж. точка I.4.2 по-горе.
- Европейско изпълнително основание не може да бъде получено за следните дела:
 - данъчни, митнически или административни дела или отговорност на държавата за действия и бездействия при упражняването на държавна власт („*acta iure imperii*“).

Тези въпроси не са обхванати от член 65 от Договора за ЕО.

- относно гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физически лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;

Признаването и изпълнението във връзка с тези дела или попадат в обхвата на други правни инструменти на Общността (вж. например Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност)¹¹, или все още не са обхванати в правото на Общността.

- производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;

Признаването и изпълнението на съдебни решения по дела за несъстоятелност е уредено в Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета относно производствата по несъстоятелност.¹²

- социална сигурност;

Този въпрос по принцип не е обхванат от член 65 от Договора за ЕО.

- и арбитраж.

Понастоящем този въпрос не е обхванат от правото на Общността.

¹¹ ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

¹² ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1.

1.3. Публичен документ

Публичен документ е (вж. член 4, параграф 3):

- документ, който е бил официално изготвен или регистриран като публичен документ и удостоверяването на който:
 - се свързва с подписването и съдържанието на документа; и
 - е съставен от публичен орган или друг орган, който е оправомощен за тази цел от държавата-членка, от която произхожда;¹³или
- споразумение за задължения за издръжка, което е сключено с административни органи или е заверено от тях.¹⁴

Няма допълнителни изисквания по отношение на съдържанието или формата на документа, за да бъде удостоверен като европейско изпълнително основание. По-специално, не е необходимо в самия документ да се посочва, че той ще се разпространява като европейско изпълнително основание.

1.4. Изпълнение в друга държава-членка

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано за целите на принудителното изпълнение на публичен документ в друга държава-членка. Международният елемент обаче не е задължително изискване. По-специално, няма изискване местоживеенето

¹³Публичният документ обхваща нотариалните актове, както са известни, в следните държави-членки: Белгия, България, Чешка република, Германия, Естония, Гърция, Испания, Франция, Италия, Литва, Люксембург, Унгария, Малта, Нидерландия, Австрия, Полша, Португалия, Румъния, Словения, Словакия и Шотландия в Обединеното кралство.

¹⁴Към тази точка се отнасят споразумения за задължения за издръжка, които са сключени с шведските или финландските комитети по социалните въпроси или са заверени от тях.

или обичайното пребиваване на една от страните да бъде извън страната, нито е необходимо да се доказва, че изпълнението ще се осъществи зад граница. Разбира се, в крайна сметка удостоверението ще послужи само в случай на изпълнение в друга държава-членка.

2. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?

2.1. Пред какъв орган

Искането за удостоверение за европейско изпълнително основание трябва да бъде отправено към компетентните органи в държавата-членка, в която е изготвен документът. В някои държави-членки компетентният орган, който може да издаде удостоверението, е нотариусът, който е изготвил документа, или представителна организация (например Австрия, Белгия, Франция, Германия, Гърция, Италия, Литва, Люксембург и Испания). В други държави-членки компетентният орган е съдилище (например Нидерландия, Словакия, Унгария, Полша, Чешка република).

Списъкът на компетентните органи може да се намери в Европейския съдебен атлас (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm).

2.2. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано в момента на изготвяне на публичния документ или по всяко време след това.

3. Решение за удостоверяване

За да издаде европейско изпълнително основание, компетентният орган трябва да попълни стандартния формуляр в приложение III към регламента.

При попълването му компетентният орган трябва да провери следните елементи:

3.1. Обхват

Компетентният орган трябва да се увери, че

3.1.1. Вземането засяга гражданско или търговско дело

Вж. точка IV.1.2 по-горе.

3.1.2. Искът е за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо

Вж. точка IV.1.1 по-горе..

Удостоверението за европейско изпълнително основание може да включва също сумата от разноските, свързани с изготвянето на публичния документ, които са включени в документа (вж. член 7).

3.1.3. Дата на публичния документ

Ако документът е изготвен или е бил изготвен пред компетентен орган в държава-членка, различна от Румъния и България, той трябва да е изготвен на или след 21 януари 2005 г. Ако документът е изготвен в Румъния или България, той трябва да е изготвен на или след 1 януари 2007 г.

3.2. Публичният документ подлежи на изпълнение

Публичният документ, който се удостоверява като европейско изпълнително основание, трябва да подлежи на изпълнение.

3.3. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание

Ако само отделни части от публичния документ, който се удостоверява, са съобразени с постановените по-горе изисквания за удостоверяване, компетентният орган може да издаде удостоверение за европейско изпълнително основание само за тези части (вж. член 8).

4. Възможни мерки/правни средства за защита на страните

4.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържаша грешка

4.1.1. Ако европейското изпълнително основание е отказано

Ищецът разполага с две възможности

- или да обжалва отказа за издаване на европейско изпълнително основание, ако подобна възможност е предвидена в националното право;

- или да потърси принудително изпълнение на публичния документ в друга държава-членка, като спазва процедурата за изпълнение на решение, определена в Регламент 44/2001.

4.1.2. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между публичния документ и удостоверението за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, ищецът може да се обърне към компетентния орган в държавата-членка по произход и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Ищецът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf

4.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание

По принцип издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание не подлежи на обжалване (вж. член 10, параграф 4).

Независимо от това, в държавата-членка по произход и държавата-членка на принудително изпълнение съществуват следните възможности:

4.2.1. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка по произход

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка, в която е изготвен публичния документ:

4.2.1.1. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между публичния документ и удостоверението за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, длъжникът може да се обърне към компетентния орган и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf

4.2.1.2. Ако европейското изпълнително основание е издадено в явно нарушение на изискванията

Ако европейското изпълнително основание е издадено, без да са спазени условията на регламента, длъжникът може да се обърне към компетентния орган в държавата-членка по произход и да поиска оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание (вж. член 10, параграф 1, буква б)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова оттегляне се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния

адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

4.2.1.3. Ако публичният документ е престанал да бъде изпълняем или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена

Ако публичният документ е престанал да бъде изпълняем или неговата изпълняемост е била преустановена или ограничена съгласно правото на държавата-членка, в която е издаден документът, длъжникът може да се обърне към компетентния орган и да посочи липсата или ограничението на изпълняемост (вж. член 6, параграф 2). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение IV.

4.2.2. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка на принудително изпълнение

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка на принудително изпълнение:¹⁵

4.2.2.1. Спиране или ограничаване на принудителното изпълнение

Длъжникът може да поиска спиране или ограничаване на принудителното изпълнение на публичния документ при следните обстоятелства (вж. член 23):

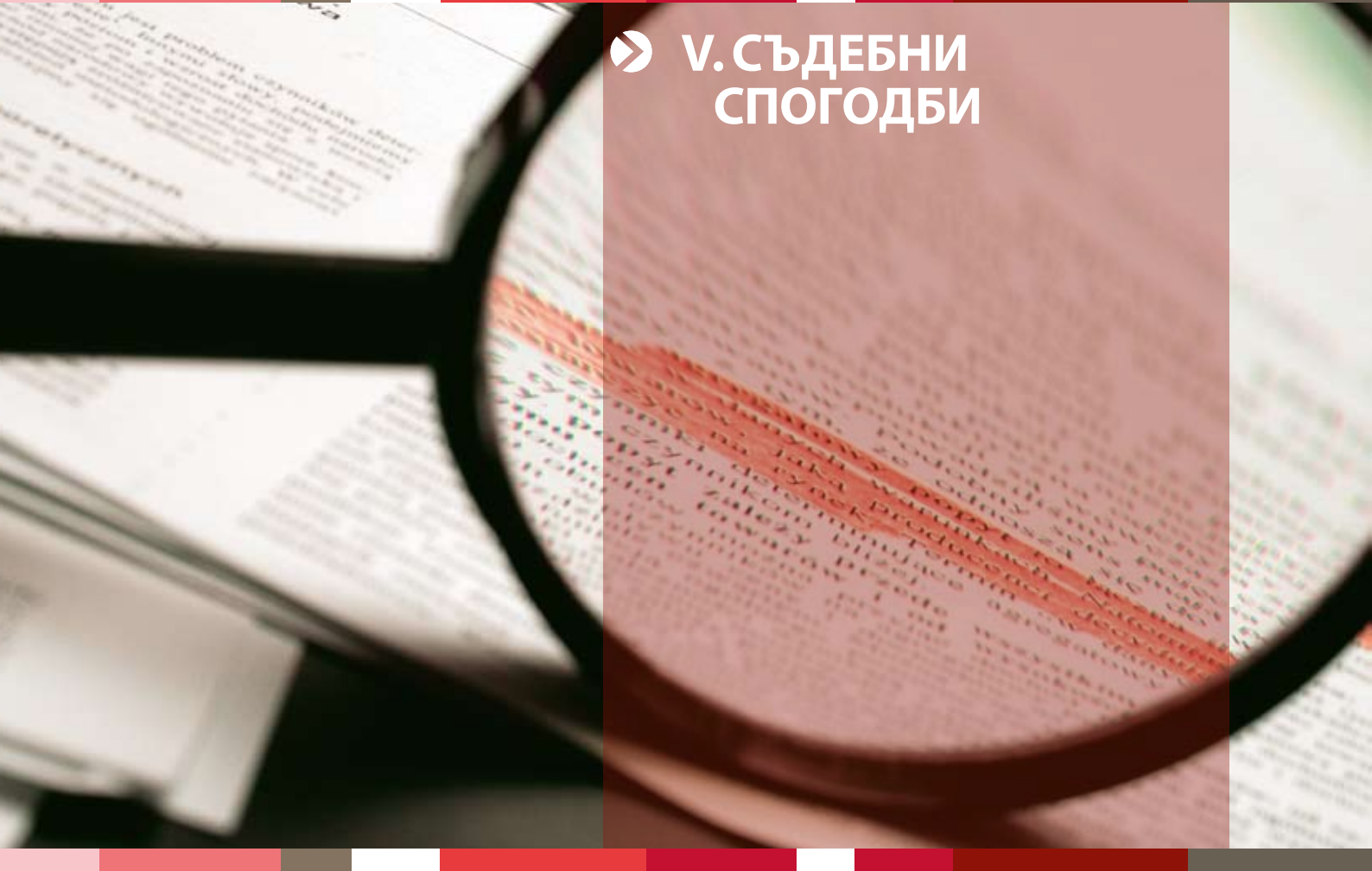
- длъжникът е обжалвал публичен документ, удостоверен като европейско изпълнително основание; или

- длъжникът е поискал поправяне или оттегляне на удостоверието за европейско изпълнително основание съгласно член 10.

В тези случаи компетентният съд или орган в държавата-членка на принудително изпълнение може:

- да ограничи производството по принудително изпълнение до обезпечителни мерки; или
- да направи принудителното изпълнение условно, при предоставяне на определена гаранция; или
- при изключителни обстоятелства да спре производството по принудителното изпълнение.

¹⁵Трябва да се подчертае, че член 25, параграф 3 не създава изключение за прилагането на член 21, параграф 2 в контекста на принудителното изпълнение на публични документи.

► V. СЪДЕБНИ СПОГОДБИ

Кредиторът може да поиска удостоверение за европейско изпълнително основание по отношение на съдебна спогодба.

1. В кои случаи кредиторът може да поиска европейско изпълнително основание?

1.1. Парични вземания

Вземането, което е предмет на спогодбата, трябва да бъде искане за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо (вж. член 4, параграф 2).

1.2. Граждански или търговски дела

- Вземането трябва да бъде по гражданско или търговско дело.

Относно понятието „гражданско или търговско дело“ вж. точка I.4.2 по-горе.

- Европейско изпълнително основание не може да бъде получено за следните дела:
 - данъчни, митнически или административни дела или отговорност на държавата за действия и бездействия при упражняването на държавна власт („acta iure imperii“).

Тези въпроси не са обхванати от член 65 от Договора за ЕО.

- относно гражданското състояние, правоспособността и дееспособността на физическите лица, имуществени права, произтичащи от брачни правоотношения, завещания и наследяване;

Признаването и изпълнението във връзка с тези дела или попадат в обхвата на други правни инструменти на Общността (вж. например Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност)¹⁶, или все още не са обхванати от правото на Общността.

- производства, свързани с обявяването на дружества или други юридически лица в несъстоятелност, конкордати и аналогични производства;
- Признаването и изпълнението на съдебни решения по делата за несъстоятелност е уредено в Регламент (ЕО) № 1346/2000 на Съвета относно производството по несъстоятелност.¹⁷
- социална сигурност;
- и арбитраж.

Тези въпроси по принцип не са обхванати от член 65 от Договора за ЕО.

Понастоящем тези въпроси не са обхванати от правото на Общността.

¹⁶ОВ L 338, 23.12.2003 г., стр. 1.

¹⁷ОВ L 160, 30.6.2000 г., стр. 1.

1.3. Съдебна спогодба

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано по отношение на съдебни спогодби, т.е. спогодба, одобрена от съда или сключена пред съда в хода на съдебното производство (вж. член 3, параграф 1, буква а) и член 24).

Европейско изпълнително основание може да бъде искано по отношение само на съдебни спогодби, одобрени или сключени на или след 21 януари 2005 г. (за всички държави-членки с изключение на България и Румъния) или 1 януари 2007 г. (за Румъния и България).

1.4. Изпълнение в друга държава-членка

Европейско изпълнително основание може да бъде поискано за целите на принудителното изпълнение на съдебна спогодба в друга държава-членка. Международният елемент обаче не е задължително изискване. По-конкретно, няма изискване местоживеенето или обичайното пребиваване на една от страните да бъде извън страната, нито е необходимо да се докаже, че изпълнението ще се осъществи зад граница. Разбира се, в крайна сметка удостоверение ще послужи само в случай на изпълнение в друга държава-членка.

2. Как и кога да бъде поискано европейско изпълнително основание?

2.1. Пред какъв съд

Искане за европейско изпълнително основание трябва да бъде отправено към съда, който е одобрил или пред който е била сключена съдебната спогодба.

2.2. Как да се получи удостоверение

Искането трябва да бъде отправено в съответствие с действащото национално законодателство на сезирания съд.

2.3. Кога може да бъде поискано европейско изпълнително основание

Искането може да бъде отправено по всяко време в хода на съдебното производство или след одобряването или сключването на съдебната спогодба.

3. Решение за удостоверение

За да издаде европейско изпълнително основание, съдът трябва да попълни стандартния формуляр в приложение II към регламента.

При попълването му съдът трябва да провери следните елементи:

3.1. Обхват

Съдът трябва да се увери, че:

3.1.1. Вземането засяга гражданско или търговско дело

Вж. точка V.1.2 по-горе.

3.1.2. Искът е за плащане на конкретно парично вземане, което е изискуемо

Вж. точка V.1.1 по-горе.

Удостоверението за европейско изпълнително основание може да включва също сумата от разноските, свързани със съдебните процедури, които са включени в съдебната спогодба (вж. член 7).

3.1.3. Дата на съдебната спогодба

Ако съдебната спогодба е или е била одобрена или сключена пред съд на държава-членка, различна от Румъния и България, тя трябва да е била одобрена или сключена на или след 21 януари 2005 г. Ако съдебната спогодба е или е била одобрена или сключена пред съд в Румъния или България, тя трябва да е сключена или одобрена на или след 1 януари 2007 г.

3.2. Съдебната спогодба подлежи на изпълнение

Съдебната спогодба, която се удостоверява като европейско изпълнително основание, трябва да подлежи на изпълнение.

3.3. Делимост на удостоверяването като европейско изпълнително основание

Ако само отделни части от съдебната спогодба, която се удостоверява, са съобразени с постановените по-горе изисквания за удостоверяване, съдът може да издаде удостоверение за европейско изпълнително основание само тези части (вж. член 8).

4. Възможни мерки/правни средства за защита на страните

4.1. Какво може да направи ищецът, ако европейското изпълнително основание е отказано или съдържа грешка

4.1.1. Ако европейското изпълнително основание е отказано

Ищецът разполага с две възможности:

- или да обжалва отказа за издаване на европейско изпълнително основание, ако подобна възможност е предвидена в националното право;
- или да потърси принудително изпълнение на съдебната спогодба в друга държава-членка, като спазва процедурата за изпълнение на решение, определена в Регламент 44/2001.

4.1.2. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между съдебната спогодба и удостоверението за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, ищецът може да се обърне към съда, издал удостоверението, и да поиска поправка на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Ищецът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

4.2. Какво може да направи длъжникът, ако бъде издадено европейско изпълнително основание

По принцип издаването на удостоверение за европейско изпълнително основание не подлежи на обжалване (вж. член 10, параграф 4).

Независимо от това, в държавата-членка по произход или в държавата-членка на принудително изпълнение съществуват следните възможности:

4.2.1. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка по произход

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка, в която е издадена съдебната спогодба:

4.2.1.1. Ако европейското изпълнително основание съдържа грешка

Ако съществува несъответствие между съдебната спогодба и удостоверението за европейско изпълнително основание, което е вследствие на материална грешка, длъжникът може да се обърне към съда, който е одобрил или пред който е сключена спогодбата, и да поиска поправяне на удостоверението (вж. член 10, параграф 1, буква а)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова коригиране се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf

4.2.1.2. Ако европейското изпълнително основание е издадено в явно нарушение на изискванията

Ако европейското изпълнително основание е издадено, без да са спазени условията на регламента, длъжникът може да се обърне към съда, който е одобрил или пред който е сключена спогодбата, и да поиска оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание (вж. член 10, параграф 1, буква б)). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение VI. Процедурата за такова оттегляне се урежда от националното право. Информация по тази точка относно националното право в държавите-членки може да се намери в Европейския съдебен атлас на следния адрес: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/pdf/vers_consolide_eeo805_en.pdf.

4.2.1.3. Ако съдебната спогодба е престанала да бъде изпълняема или нейната изпълняемост е била преустановена или ограничена

Ако съдебната спогодба е престанала да бъде изпълняема или нейната изпълняемост е била преустановена или ограничена съгласно правото на държавата-членка, в която е одобрена или сключена, длъжникът може да се обърне към съда, който е одобрил или пред който е била сключена спогодбата, за да бъде издадено удостоверение, което посочва липсата или ограничението на изпълняемост (вж. член 6, параграф 2). Длъжникът може да използва стандартния формуляр в приложение IV.

4.2.1.4. Обжалване на съдебната спогодба

Длъжникът може да оспори съдебната спогодба по същество в съответствие с националното процесуално право на държавите-членки.

Ако обжалването е неуспешно и решението на апелативния съд е изпълняемо, ищецът може да получи удостоверение за смяна, като използва стандартния формуляр от приложение V (вж. член 6, параграф 3).

4.2.2. Какво може да направи длъжникът в държавата-членка на принудително изпълнение

Длъжникът може да предприеме следните действия в държавата-членка на принудително изпълнение:¹⁸

4.2.2.1. Спиране или ограничаване на принудителното изпълнение

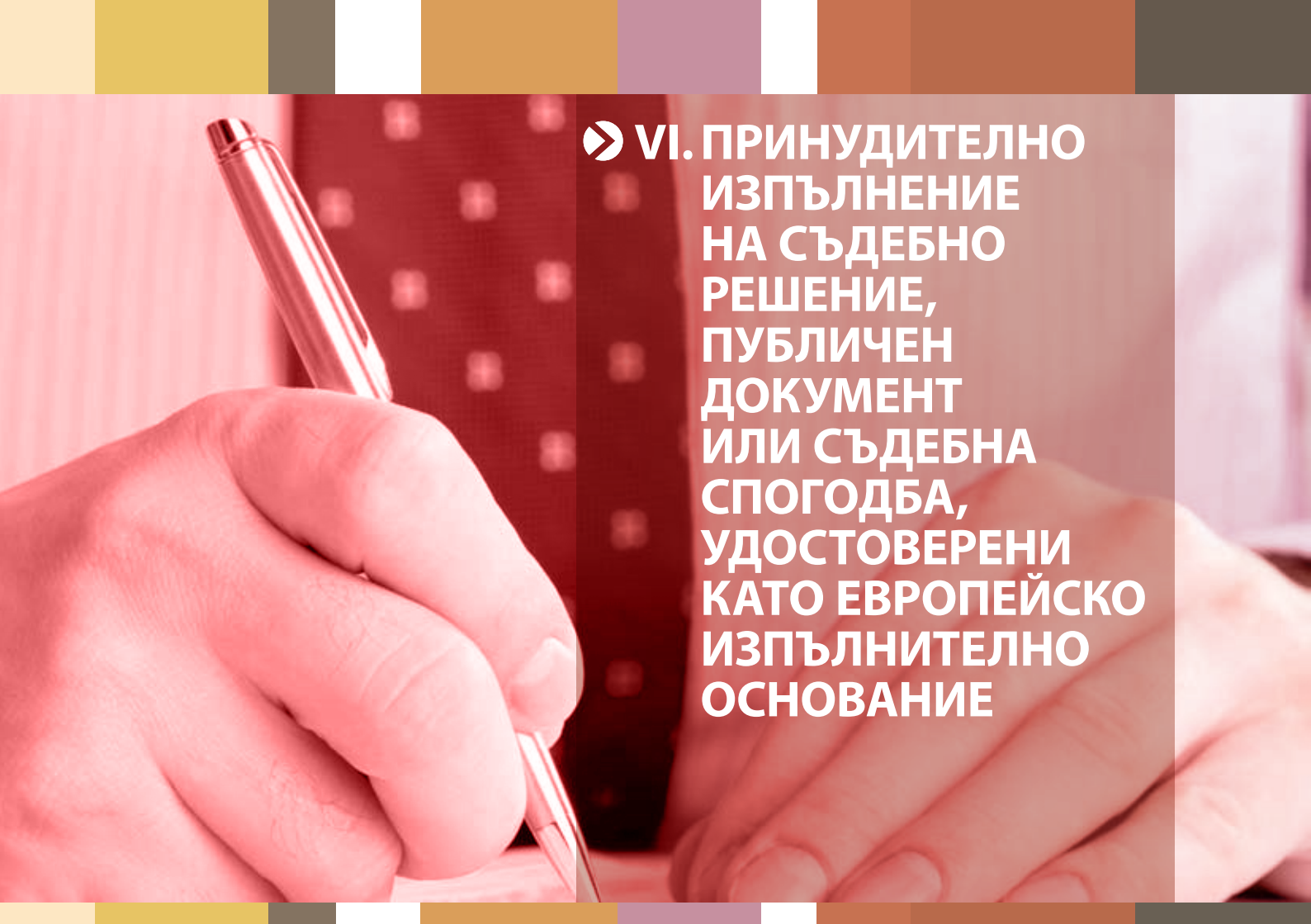
Длъжникът може да поиска спиране или ограничаване на принудителното изпълнение на съдебната спогодба при следните обстоятелства (вж. член 23):

- длъжникът е обжалвал съдебната спогодба, удостоверена като европейско изпълнително основание; или
- длъжникът е поискал поправка или оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание съгласно член 10.

В тези случаи компетентният съд или орган в държавата-членка на принудително изпълнение може:

- да ограничи производството по принудително изпълнение до обезпечителни мерки; или
- да направи принудителното изпълнение условно, при предоставяне на определена гаранция; или
- при изключителни обстоятелства да спре производството по принудителното изпълнение.

¹⁸Трябва да се подчертае, че член 24, параграф 3 не създава изключение за прилагането на член 21, параграф 2 в контекста на принудителното изпълнение на съдебни спогодби.

► VI. ПРИНУДИТЕЛНО
ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА СЪДЕБНО
РЕШЕНИЕ,
ПУБЛИЧЕН
ДОКУМЕНТ
ИЛИ СЪДЕБНА
СПОГОДБА,
УДОСТОВЕРЕНИ
КАТО ЕВРОПЕЙСКО
ИЗПЪЛНИТЕЛНО
ОСНОВАНИЕ

След като ищецът получи удостоверение за европейско изпълнително основание за съдебно решение, публичен документ или съдебна спогодба, той/тя може да заяви принудително изпълнение в държавата-членка на принудително изпълнение, без да е необходимо да получава декларация за изпълняемост в тази държава. Съдебното решение, съдебната спогодба или публичният документ, удостоверени като европейско изпълнително основание, се третира като издадени в държавата-членка на принудително изпълнение и се изпълняват по същия начин като „националните“ съдебни решения, спогодби или публични документи.

Процедурата за принудително изпълнение се урежда от националното право на държавата-членка на принудително изпълнение, без да се засяга следното:

1. Компетентен съд или орган

Ищецът трябва да заяви принудително изпълнение пред компетентния съд или орган по изпълнение на съдебно решение, публичен документ или съдебна спогодба, удостоверени като европейско изпълнително основание в държавата-членка на принудително изпълнение. Списъкът с компетентните съдилища и органи е публикуван на уебсайта на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела (вж. http://ec.europa.eu/civiljustice/enforce_judgement/enforce_judgement_gen_en.htm).

2. Документи, които ищецът трябва да представи

За да поиска в дадена държава-членка принудително изпълнение на съдебно решение, публичен документ или съдебна спогодба, удостоверени като европейско изпълнително основание в друга държава-членка, ищецът трябва да представи следните документи (вж. член 20):

- екземпляр от решение, публичен документ или съдебна спогодба, които отговарят на необходимите изисквания за доказателствена сила; и
- екземпляр от удостоверение за европейско изпълнително основание, което отговаря на необходимите изисквания за доказателствена сила; и
- при необходимост, препис на удостоверението за европейско изпълнително основание или превод на същото на официалния език на държавата-членка на принудително изпълнение, или ако в тази държава-членка има няколко официални езика, на официалния език или на един от официалните езици на съдебното производство на мястото, на което е потърсено принудителното изпълнение, съгласно законодателството на тази държава-членка, или друг език, който държавата-членка на изпълнение е посочила, че може да приеме. Преводът трябва да е заверен от оправомощено лице в една от държавите-членки.

Списъкът на езиците, на които може да бъде изготвено удостоверение, приети от държавите-членки, може да се намери в Европейския съдебен атлас (http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_en.htm).

3. Органи по принудително изпълнение

Органите по принудително изпълнение трябва да се уверят, че ищецът е представил необходимите документи за изпълнение (вж. точка VI.2 по-горе).

Ако необходимите документи са представени, съдебното решение, публичният документ или съдебната спогодба, удостоверени като европейско изпълнително основание, се изпълняват при същите условия като съдебно решение, публичен документ или съдебна спогодба, постановени в държавата-членка на принудително изпълнение. По-специално:

- решението по същество или неговото удостоверяване като европейско изпълнително основание не може при никакви обстоятелства да бъде предмет на преразглеждане в държавата-членка на принудителното изпълнение (вж. член 21, параграф 2);
- при никакви обстоятелства и под никаква форма от ищеца не може да се изисква залог, спогодба или депозит поради факта, че е чужд гражданин или че постоянното му местоживеее или местопребиваване не е в държавата-членка на принудителното изпълнение.

4. Ограничения на принудителното изпълнение

Компетентните органи по принудително изпълнение:

- трябва да откажат принудително изпълнение на решение, удостоверение като европейско изпълнително основание, ако след молба на длъжника установят, че решението е несъвместимо с предишно решение, което е постановено в някоя държава-членка или в трета страна, при условията, определени в точка II.5.2.2.1 или III.4.2.2.1, по целесъобразност;
- могат да ограничат или спрат изпълнението на решението, публичния документ или съдебната спогодба, удостоверени като европейско изпълнително основание, когато длъжникът е обжалвал решението, документа или спогодбата, или е поискал поправка или оттегляне на удостоверението за европейско изпълнително основание при условията, определени в точки II.5.2.2.2, III.4.2.2.2, IV.4.2.2.1 или V.4.2.2.1, по целесъобразност.

Без да се засяга горното, основанията за отказ или суспендиране по националното право продължават да се прилагат. Длъжникът например може да възрази срещу изпълнението на основание на факта, че задължението вече е платено.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: МОДЕЛ ЗА ВЗЕМАНЕ НА СЪДЕБНО РЕШЕНИЕ

■ 1. Дали искането за европейско изпълнително основание (ЕИО) е относно съдебно решение, подлежащо на изпълнение, издадено на или след 21 януари 2005 г. (за Румъния и България: на или след 1 януари 2007 г.)?

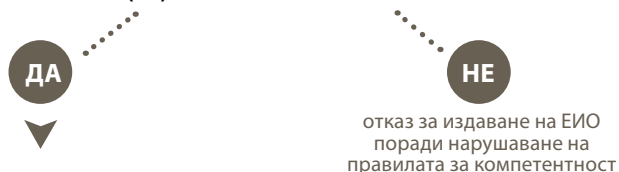
■ 2. Дали искането засяга вземане по гражданско или търговско дело?

■ 3. Дали съдебното решение е по безспорно вземане за плащане на конкретна парична сума, която е изискуема?

■ 4. Дали съдебното решение е съобразено с правилата за компетентност, постановени в глава II, раздели 3 и 6 на Регламент (ЕО) № 44/2001?

■ 5. Дали искането засяга съдебно решение, при което длъжникът не е изразил изрично съгласие относно вземането (например неприсъствено производство, заповед за плащане)?

■ 6. Искането засяга ли договор, сключен с потребител, и потребителят е длъжникът?

■ 7. Дали местожителството на длъжника е в държавата-членка по произход към момента на започване на съдебното производство?

отказ за издаване на ЕИО, тъй като съдебно решение срещу потребител може да бъде удостоверено като европейско изпълнително основание само при условие, че е издадено в държавата-членка по местоживее на потребителя

■ 8. Дали документът за започване на съдебно производство или призовка за явяване на съдебно заседание са връчени на длъжника в съответствие с член 13 или член 14 от регламента?

уведомяване на ищеца, че недостатъците на връчването могат да бъдат преодолені (член 18)

■ 9. Дали длъжникът е надлежно информиран за имената и адресите на страните, размера на вземането, лихвата, основанията и необходимите процесуални стъпки за оспорване на вземането?

уведомяване на ищеца, че недостатъците в информацията могат да бъдат преодолені (член 18)

■ 10. али държавата-членка по произход предоставя на длъжника правото да поиска преразглеждане на решението при обстоятелствата, описани в член 19 от регламента?

издаване на ЕИО

отказ за издаване на ЕИО, тъй като националното право не отговаря на минималните изисквания на регламента

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: ПРЕГЛЕД НА ПРОЦЕДУРАТА ЗА ЕИО

1.

Кредиторът отправя искане

- » към съда по произход
- » за удостоверяване като ЕИО на
- » съдебно решение по безспорно вземане, съдебна спогодба или публичен документ

2.

Съдът издава удостоверение за ЕИО

- » като използва стандартния формуляр (приложение I)
- » ако са изпълнени условията на регламента

3.

Кредиторът предоставя на компетентните органи по принудително изпълнение на държавата-членка на принудителното изпълнение:

- » екземпляр от съдебно решение, публичен документ или съдебна спогодба
- » екземпляр от удостоверение за ЕИО; и
- » при необходимост, препис на удостоверение за ЕИО или превод на същото

4.

Компетентните органи по принудително изпълнение на държавата-членка на принудителното изпълнение

- » изпълняват ЕИО при същите условия, както при съдебно решение, постановено в държавата-членка на принудителното изпълнение

Снимки

Стр. 6: Jokerproduction | Dreamstime.com

Стр. 12: Evgeniy_p | Dreamstime.com

Стр. 24: Kmitu | Dreamstime.com

Стр. 36: Johneubanks | Dreamstime.com

Стр. 42: Szpytma | Dreamstime.com

Стр. 48: Absolut_photos | Dreamstime.com

ПРАКТИЧЕСКО РЪКОВОДСТВО ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА РЕГЛАМЕНТА ОТНОСНО ЕВРОПЕЙСКО ИЗПЪЛНИТЕЛНО ОСНОВАНИЕ

Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 година за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания, ОВ L 143, 30.4.2004 г., стр. 15

Настоящият документ е изготвен от службите на Комисията след консултации с Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела (<http://ec.europa.eu.int/civiljustice>)

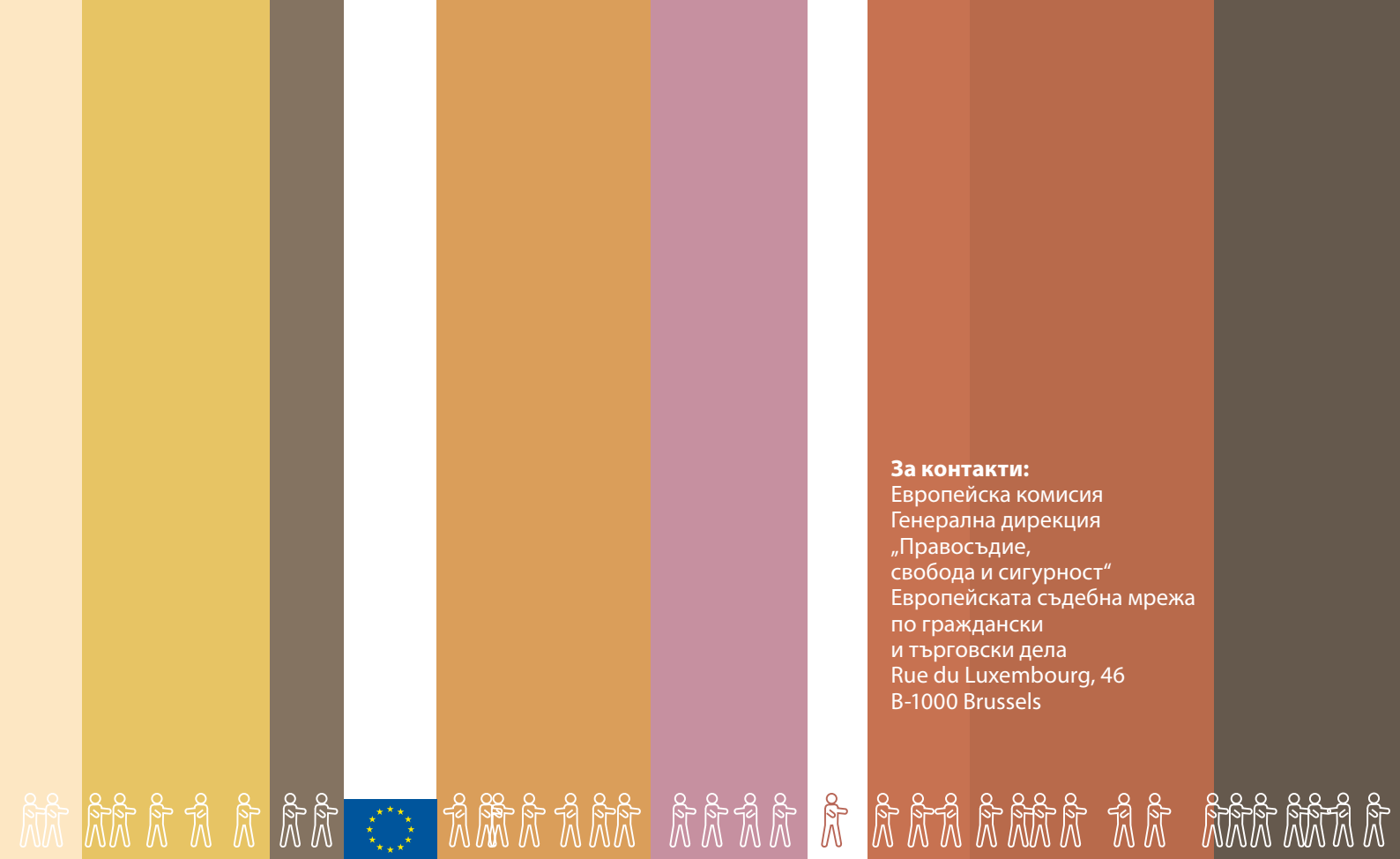
Съдържанието на настоящото ръководство не възпрепятства правното тълкуване на Регламент № 805/2004 от страна на Съда на Европейските общности.

© Европейски общности, 2008 г.

При използване на информация цитирането на източника е задължително.

Отпечатано в Белгия, ноември 2008 г.

Отпечатано на необработвана с хлор хартия

За контакти:

Европейска комисия
Генерална дирекция
„Правосъдие,
свобода и сигурност“
Европейската съдебна мрежа
по граждански
и търговски дела
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Brussels

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>